

Preek 04-12-2016

Ds Hannenke Siebert

Tweede zondag van Advent.

Jesaja 11: 1 - 10

Matteüs 3: 1 - 12

Gemeente van Christus Jezus,

Advent wil ons verleiden, zo zegt de inleidende tekst aan de binnenzijde van uw liturgie. Verleiden tot het onmogelijke dat op je toe-komt. Verleiden tot onverwacht nieuwe toekomst.

Is Johannes zo'n verleider?

"Kom tot inkeer, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden."

Het zijn nogal felle woorden, waarmee die halve gare in de woestijn staat te preken. Kameelharen jas, leren gordel om z'n middel, sprinkhanen en wilde honing etend.

Niet bepaald een aantrekkelijke, verleidelijke man, zou ik zeggen. Eén die in ongenueanceerde taal zegt waar het op staat, een roeper, een schreeuwer, één die met grove woorden mensen de waarheid aanzegt.

Met harde taal krijg je blijkbaar genoeg mensen op de been, ook toen al. Roepen dat het niet deugd en allemaal anders moet, en zie: " Uit Jeruzalem, uit heel Judea en uit heel het land rondom de Jordaan stroomden de mensen naar hem toe".

Aanhangers genoeg die het zat zijn en vinden dat het roer om moet.

Er zijn wel wat verschillen tussen de roepende Johannes en de roepende heren en dames populist van vandaag. Allesbepalende verschillen.

Johannes wijst niet met een beschuldigende vinger naar "anderen", maar wijst naar zijn toehoorders zélf. Hij bevestigt zijn aanhangers niet in hun slachtofferschap, hun zelfmedelijden, hun woede tegen wat "anderen" hen zouden ontnemen. Johannes zegt niet dat álles om jou heen veranderen moet, nee jij moet anders...

"Breng vruchten voort die een nieuw leven waardig zijn." Leg de schuld van hoe het gaat in het leven niet bij een ánder, nee, jij bent geroepen. Om je te bekeren, om óm te keren, om de weg ánders te gaan. Denk niet dat jij er buiten staat! Wees zélf de verandering die je in de wereld wilt zien.

Oók wijst Johannes niet naar zichzelf. Hij zegt niet IK ben de oplossing voor al uw problemen. Hij zegt niet: "Stem op mijn beweging, en ik zal deze wereld tot een paradijs maken."

Nee, die ná mij komt. Daar ben ik dienstbaar aan! Ik sta in dienst van...

Wij zijn een beetje allergisch geworden voor dienstbaarheid. Het roept beelden op van slaafse onderdanigheid, van totaal onderschikt zijn aan, van niet-zelfstandig. Authentiek is tegenwoordig een toverwoord en daarbij hoort geen dienstbaarheid.

Maar, is deze overgevoeligheid terecht? Verliezen we niet heel veel moois, met onze afkeer aan dienstbaar zijn?

Je leven in dienst stellen van een ideaal, dienstbaar zijn aan een droom, een visioen van een eerlijk samenleven. Je leven in dienst stellen van iets gróters dan jijzelf. "Die na mij komt is sterker dan ik", zegt Johannes. Het is niet mijn persoonlijke eigen verdienste dat ik hier sta te dopen en te roepen tot omkeer. Johannes beseft dat hij in een eeuwenlange traditie staat van vredebrengers, van rechtvaardigen, van mensen die de wereld een stukje mooier kleuren. Die ná mij komt, dáár doe ik het voor!

Zoals Jan Terlouw zijn seculiere preek hield met het oog op de toekomst van de jeugd. "Je er bent om het publieke belang te dienen. Het belang van de toekomst, van de jeugd, van een leefbare aarde voor de jeugd.", zei Terlouw

Johannes, die zonderlinge figuur, met blijkbaar gróte aantrekkingskracht, roeptoetert in de woestijn dat mensen tot inkeer moeten komen, zich moeten omkeren, zich richten op iets dat gróter is dan hemzelf.

We wéten het wel. Dat het anders moet. We wéten het wel, dat het roer om moet.
Het probleem is dat er altijd weer éérs iets anders gedaan moet worden.
Zélden is het 'het juiste moment'.
Onze gezondheid laat te wensen over.
De kinderen zijn nu nog klein.
Om m'n baan zeker te stellen moet ik wel.
Déze aanbieding kunnen we niet laten lopen, deze kans komt maar één keer.
Het komt nu niet zo goed uit.

U kent het wel. Ook mijn leven is er vol van.
De waan van de dag schuift altijd weer tussen onze oprechte voornemens in.

Deze Johannes met z'n hoekige woorden roept dat we de bekering, de doop, de inkeer serieus moeten nemen. Je bekennen tot omkéér, vraagt om vruchten van bekering. Wie niet gaat lijken op een boom die goede vruchten voortbrengt, zal omgehakt en in het vuur geworpen worden.

En wij zijn versteend geraakt.
Omdat we het visioen te vaak hebben voorgeschoteld gekregen.
Omdat we ons er geen beeld van kunnen maken.
Omdat we cynisch doof geworden zijn.
Omdat ons te vaak met leeg moralisme is voorgehouden wát bekering inhoudt.

En zo heeft de waan van alle dag
blokkades opgeworpen,
schijnzekerheden ingebouwd,
zelfrechtvaardiging breed gemaakt.
Zo zijn we verstard geworden,
stram en stijf in doen en denken.

Bedoelt Johannes dát als hij roept:
"Adderen gebroed; Zeg niet: 'wij hebben Abraham tot vader'
Ik zeg jullie; God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken".

Die stenen, die daar liggen aan de rand van de Jordaan; dat is gestold en ingeklonken verzet.
Dat is angst die doet verstijven, verdriet dat je verhard heeft.
Verstarde weerstand tegen alles wat Messiaans klinkt.
Ingegraven, keihard gesteente waarop iedere hoop kapot valt, elk idealisme stukloopt.
Verstarde mensen,
stenen van mensen,
stuk voor stuk struikelblokken waarop het nieuwe leven zich te pletter loopt.

Maar, niet voor niets is Johannes een profeet:
Een wegbereider, een verleider van Advent:
Uit deze verstarring, uit dit gepantserd bestaan,
zo profeteert Johannes
uit deze stenen zal God kinderen van Abraham en Sarah verwekken.
Neem het serieus, want
uit déze verharde mensen zal God kinderen van Abraham los masseren.

Met zijn milde hand van liefde en geborgenheid
zal God deze stenen los wrijven, warm wrijven, soepel wrijven.
Dat die harde steen weer een warm kloppend hart wordt,
uit de verkramping
zullen dochters en zonen van het beloofde land te voorschijn geroepen worden.

Om je te laten losmasseren,
om warm gewreven te worden,
om het hart weer kloppend te krijgen
daar is oneindig veel moed voor nodig.

De door Godgegeven kans tot ménswording aan te grijpen,
je moet het maar durven.

Die vreemde, halve gare Johannes wil ons verleiden, deze advent.
Om jezelf toe te vertrouwen. Aan Zijn warmende handen, die de kilte van ons hart verdrijft.
Aan Zijn Liefde, die álle mensen op aarde omringt en ons verbindt.
Toevertrouwen aan het kind dat op ons toe komt.
Dat het ruimte krijgt, dat ik het ruimte geef, om in de waan van de dag in te schuiven.
Om vrucht te brengen.
Stratenmaker te zijn van Zijn Rijk.
Wegwijzer naar Zijn Toekomst van mensen samen.
Moge het u verleiden. Amen.